

ชื่อเรื่อง ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับกลุ่มเกษตรกรในการ
ผลิตผักปลอดสารเคมีของชุมชนตำบลบ้านกาศ อ.สูงเม่น จ.แพร่

ผู้วิจัย นายสมคิด พันธุ์แพง และคณะ ฯ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับกลุ่มเกษตรกรในการ
ผลิตผักปลอดสารเคมีของชุมชนตำบลบ้านกาศ อ. สูงเม่น จ. แพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อ
ศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับกลุ่มเกษตรกรในการผลิตผัก
ปลอดสารเคมีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง และ (2) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรม
และแผนงานการผลิตผักปลอดสารเคมีของกลุ่มเกษตรกร ที่เหมาะสมจนประสบผลสำเร็จ ทั้งด้าน
เศรษฐกิจและสังคมเข้มแข็งที่ยั่งยืน ซึ่งส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการปลูกผัก
ปลอดสารเคมีภายใต้บทบาทหน้าที่อันชอบธรรม บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนทุกกลุ่มใน
ชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่ของบ้านหมู่ 1 – 7 ตำบลบ้านกาศ อำเภอสูงเม่น
จังหวัดแพร่ เป็นพื้นที่ศึกษา โดยมีสมาชิก อบต. ผู้นำเกษตรกร ผู้นำชุมชน นักวิชาการ ข้าราชการ
ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัดบางคนเป็นผู้ร่วมให้การศึกษาวิจัย กระบวนการวิจัยได้
เน้นการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การประชุมกลุ่มย่อย การสนทนากลุ่ม การ
ศึกษาดูงาน การปฏิบัติจริงในแปลงทดลองและการสรุปทบทเรียนหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการกิจ
กรรมวิจัยและพัฒนาในแต่ละครั้ง ระหว่างดำเนินกิจกรรมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การ
สัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งมีการรวบรวมข้อมูลความรู้
จากชุมชน จากเอกสาร หนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากกระบวนการศึกษาวิจัย
นำมาวิเคราะห์บนพื้นฐานความจริงในปัจจุบันผ่านการตรวจสอบของผู้ร่วมวิจัยและชุมชน แล้วนำ
ไปเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวอ้างไว้เพื่อให้แนวทางการวิจัยและการพัฒนาความร่วมมือ
ระหว่าง อบต. กับกลุ่มเกษตรกรต่อการพัฒนาการปลูกผักปลอดสารเคมี และการสร้างความ
เข้มแข็งของชุมชนในอนาคตต่อไป

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้ (1) ผลการศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์การ
บริหารส่วนตำบลกับกลุ่มเกษตรกรในการผลิตผักปลอดสารเคมี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบ

พึ่งตนเอง พบว่ามีรูปแบบ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และบุคลากร ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนการรวมกลุ่ม ประสานการจัดทำแผนขอสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษประกอบด้วยคณะกรรมการมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนในการดำเนินงาน และ (2) ผลการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมและแผนงานการผลิตผักปลอดสารเคมีของกลุ่มเกษตรกร ที่เหมาะสมจนประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมเข้มแข็งที่ยั่งยืน พบว่า มีรูปแบบเป็นขั้นตอน ดังนี้ การปรับแนวความคิดและแสวงหาความร่วมมือและหาทีมวิจัยพื้นที่ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและร่วมวางแผนปลูกผักปลอดสารเคมี เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ การดำเนินการตามแผน การสรุปทบทวน การติดตามตรวจสอบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงพัฒนา พบว่า เกิดการรวมกลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้านและเกิดเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรระดับตำบล ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน มีโครงสร้างคณะกรรมการ มีกฎระเบียบมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ระหว่างกัน อบต. มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น มีการสนับสนุนการเกษตรมากขึ้นโดยเฉพาะจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มปลูกผักปลอดสารเคมี และคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนตำบลบ้านกาตเสนอโครงการเพื่อของบประมาณสำรองจ่ายกระตุ้นเศรษฐกิจ สนับสนุนการปลูกผักปลอดสารเคมี นอกจากนี้แล้วชุมชนตำบลบ้านกาศยังมีความตื่นตัวในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากภายนอก ความตื่นตัวในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านเศรษฐกิจ ทั้งส่วนของสมาชิก อบต. กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป.